

6 Lenitati in excessu opponitur Iracundia, qua homo in irascendo modum excedit.

SCHOL. Græcè dicitur ὀργιλότης. Ira Græcè ὀργή, affectus est seu πάθος, Iracundia verò est habitus ex crebris irascendi actibus contractus. Iracundia igitur est, quum præter morem seu plus æquo iræ indulgemus, quod ex animi impotentia oritur. Ejus duæ potissimum differentia sunt. 1. Quidam sunt ὀργίλοι, vel ἀκρόχολοι, qui citò & facile irascuntur, sed iram non diu sustinent; qualis ira esse solet in generosis & heroicis animis, juxta illud Ovidii:

*Quo quisq; est major, magis est placabilis ira,
Et faciles motus mens generosa capit.*

Causa hujus rei est in spirituum promptitudine ad utrumque. 2. Quidam sunt πικροὶ & χαλεποὶ, qui iram conceptam diutissime fovent, nec antè deponunt, quàm vel ultionem sumpserint, vel temporis diuturnitate concoxerint, & hi illis sunt longè peiores, nec talis ira in generoso animo, sed in crudeli & truculento habitat, juxta illud ejusdem poëtæ:

*At lupus & tristes instant morientibus ursa,
Et quacunq; minor nobilitate fera est.*

Alii iracundiam dividunt in tres species, 1. ἀκροχολίαν, excandescentiam, quæ etiam ὀξύθυμία dicitur, quando ira est subitanea, & citò defervescit. 2. πικρότητα, amarulentiam, quando ira tardiùs concipitur, sed semel concepta diutius fovetur, donec vel per vindictam, vel per temporis diuturnitatem exspiret, hinc πικρόχολοι. 3. βαρυθυμίαν, asperitatem, quæ absq; vindicta nullo modo sedari potest. Iracundiæ exemplum habemus Gen. 34. v. 7. & 25. in filiis Jacobi propter vitiatam sororem Dinam, & passim. Wenceslaus Bohemix rex, Caroli quarti Imp. filius, verbo ministri offensus, iracundiâ adeò insanivit, ut è mensâ con surgens arrepto pugione amicum interfecerit, ut refert Æneas Sylvius lib. 1. comment. de rebus gestis Alphonfi. Hominem iracundum graphicè depingit Virgilius in Turno passim in posterioribus lib. Æneid. & in primis in principio octavi.

D 3

*Differentia
Iracundiæ.
i.*

*Divisio iracundiæ in
tres species.*